

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНООРІЄНТОВАНОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Однією з умов соціально орієнтованої економіки є повна та достовірна інформація про діяльність кожного суб'єкта господарювання. Достатньо надійну і економічно обґрунтовану інформацію поставляє бухгалтерський облік, який є важливим елементом економічної системи, і без знання якого неможливе ефективне управління підприємством. Все це свідчить про те, що бухгалтерський облік має велике соціальне значення.

Необхідно зазначити, що на сьогодні соціально-орієнтована діяльність є однією з пріоритетних для суб'єктів господарювання. Для того щоб мати постійну громадську підтримку, компанії мають проводити певні соціальні заходи (фінансування проектів, соціальна підтримка працівників, турбота про екологічну ситуацію тощо) і, звичайно, постійно інформувати суспільство про таку діяльність, таким чином роблячи акцент на своєму соціальному значенні.

Соціальний облік - відносно новий напрям в бухгалтерському обліку. У найзагальніших рисах соціальний облік припускає надання відомостей про кадри, продукцію і послуги і орієнтований на запобігання або скорочення соціальної сталості. Іноді термін соціальний облік трактують ширше, при цьому метою його ставиться визначення витрат, які несе суспільство у зв'язку з діяльністю організацій приватного сектора [1, с.264].

На думку Л.В. Чижевської, соціальна обумовленість бухгалтерського обліку передбачає виявлення істотних зв'язків між різними сферами суспільного життя: бухгалтерським обліком та економікою; бухгалтерським обліком і політикою; бухгалтерським обліком і морально-етичними цінностями; бухгалтерським обліком і освітою. Специфіка соціального аспекту бухгалтерського обліку передбачає вивчення соціального генезису даного явища, його місця в суспільстві [2, с. 52-53].

На сьогоднішній день в Україні немає єдиного нормативно-правового акту, що регулює ведення соціального обліку та формування відповідних показників фінансової звітності, що містять дані про соціальну активність суб'єкта господарювання. У зв'язку з цим вітчизняний досвід ведення соціального бухгалтерського обліку та складання соціальної звітності практично відсутній. У практиці українських підприємств та фінансово-кредитних установ соціальні звіти є ще незвичним явищем, але з кожним роком набирають більшої популярності.

Сьогодні соціальна відповідальність бізнесу в Україні є добровільною діяльністю компаній приватного і державного секторів, спрямованою на дотримання високих стандартів операційної діяльності, соціальних стандартів та якості роботи з персоналом, мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє середовище. Така «добровільність» зумовлена можливістю не оприлюднювати показники соціального забезпечення трудових ресурсів у формах звітності.

Саме тому складання соціальних звітів на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки, на жаль, не є обов'язковою вимогою подання інформації про діяльність компаній (на відміну від фінансової звітності).

Аналіз соціальної звітності українських компаній свідчить про те, що формат подання такої звітності має описовий характер, де над числовою превалює текстова частина.

Стає зрозумілим, що відсутність кількісних і вартісних показників унеможлиблює здійснення оцінки діяльності підприємства і визначення ефекту від соціальних заходів. Тобто при складанні такого виду звітності у вільній формі вітчизняні компанії акцентують увагу на тих напрямках їх соціальної діяльності, у яких було досягнуто позитивні результати, при цьому упускаючи факт не відображення всієї повноти інформації.

Однак, слід зазначити, що інформація про інновації та модернізацію виробництва, про екологічну діяльність підприємства є обов'язковою для розкриття відповідно до вимог міжнародних стандартів соціальної відповідальності, зокрема таких як:

1. Міжнародний стандарт «Глобальна ініціатива звітності» (GRI)
2. Стандарти серії AA1000 «Відповідальність 1000»
3. Міжнародний стандарт ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності».

Звітність підготовлена на основі рекомендацій міжнародних стандартів у сфері соціальної звітності дає можливість продемонструвати інвесторам та суспільству реальний стан речей на підприємстві, якість управління та рівень соціальної відповідальності.

Отже, виникає потреба розробки відповідної теорії, методології бухгалтерського обліку та методики формування соціальної звітності з урахуванням національних особливостей економіки України. Це масштабна проблема, вирішення якої потребує зусиль не лише з боку підприємств, а й з боку держави та суспільства в цілому.

Це дозволить встановити напрями відповідальності за достовірністю показників звітності про соціальну та екологічну відповідальність, приймати ефективні рішення в даній сфері всіма учасниками господарських відносин, а також визначити місце окремого суб'єкта господарювання в соціальному та екологічному розвитку держави.

Список використаної літератури:

1. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерского учета: учебник [перевод с англ. под ред. Соколова Я.В., Смирновой И.А]. Москва: Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
2. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: монографія / Л.В. Чижевська. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – 528 с.